

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Festis SS. mense Septembri. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

Christi, quam Decollatio, quæ illi soli vtilis fuit. & multis, ait Angelus, in Natiuitate eius gaudebunt.

Sabinæ. in Antiphon. & Sacrament. S. Gregorij, sed deinde mutatae sunt omnes Orationes Missæ, quas tamen habet Pamelian. Codex simplex in M. S. & 1550. 30 Felicis, & Aducti. in eodem Sacram. cum Orationibus omnibus Missæ. simplex in M. S. & 1550. officium Missæ, vt in Antiph. Gregor.

De Festis Sanctorum Mense Septembri.
Cap. XI.

1 **A**gidij Abb. ab Urbano IV. ex in Missali Vatic. citato à Schultingio. vol. 3808. cum nouem Lectionibus apud Radulph. *propof.* 22. simplex in M. S. & 1550. & à Pio V.

Duodecim Fratrum Romæ tantum, ex Radulph. cit. in Missali Vaticano vol. 470. simplex in M. S. & 1550.

8 Natiuitatis B. Virgin. Temporibus Ephesini, & Chalcedonensis Concil. diem festum hunc celebrari cœpisse existimat Azor. *part. 2. lib. 1. cap. 19. q. 1.* at Baron. in *Not. Martyrolog.* non præsumit hoc dicere, quia in Concil. Moguntino videntur illius Patres hoc ignorasse festum extant Orationes de hoc eodem festo Chrysofolomi, Procli, & Ioannis Damasceni. Manuel meminit *iii. citat.* certum est, quod apud Latinos non vbiq; celebratum fuit hoc festum ante Augustinum, qui nullius hominis natiuitatē celebrari asserit, nisi Christi, & Ioannis, *Sermone 20. & 21. de Sanctis.* quod si in Breuiario hac die dicat August. in Serpione: *tanta Virginis illustrata Natali:* & in secunda die infra Octauam, *tuam sanctam Natiuitatem:* illa verba: *Natali: Natiuitatem:* sunt aduentitia, mutata ab Ecclesia; pro quibus alia habet originalis textus, in *Serm. 18. de Sanctis,* qui est *2. de Annuntiatione.* Habent præterea festum hoc in Comite S. Hieron. in Ord. Rom. & in Sacram. Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. S. I. dephonus indicat hoc festum in libro de Virgi-

nit. *Maria:* de quo etiam sermonem habuit. Post eum Bernardus meminit, rationemque addidit, quia sancta nata est, in *Sermone super Salue Regina:* atque ex cangu Angelorum hac die auditio statutum fuisse festum, docet Gemma *lib. 3. cap. 166.* tum Sergij decreto firmatum, ait Sigebertus in *Chronico:* sed fortasse eo die indixit ille Litanias tantum, vt ait Auctor Breuiar. Chronologici, qui & addit quod in Gallia post Ludouicū Pium celebrari cœpit. Duplex maius, ex Durand. *lib. 7. cap. 1.* Antiphonæ, & Responsorio à Ioanne Damasceno composita post recuperatam abscissam manum, scribit Schultingius citans Martinum Cosentinum Archiepisc. *lib. 4. Chron. in Siricio.* nihil mutauit Pius V. officium tamen Missæ aliud est ab Antiphonario Greg. Vbi est Titulus Ecclesie Natiuit B. Virgin. in tertio Noct. vel de septima, & octaua Lectione fiant tres: vel pro nona legatur septima die sequentis infra Octauam; parumque refert, si die sequenti eadem repetatur.

Adriani. in Antiphon. & Sacrament. Gregoriano; mutatis deinde Orationibus & est translatio huius festum, quando Romam eius corpus delatum est, ex Baron. in *Martyrol.* obiit enim die 4. Martij commemoratio in M. S. simplex in Breu. 1550.

9 Gorgonij. in Antiphon. & Sacram. Greg. cum omnibus Orationibus Missæ: non tamen in Pameliano Cod. simplex in M. S. & 1550. posterius est Gregorio, ex Pamelio.

10 Nicolai Tolentini. in Breuiar. Vatic. vol. 4760. restituitur à Sixto V. 1585. cum officio, & duplici ritu sed comparatione facta cum Nicolao Mirensi Episcopo, à quo hic Nicolaus prodijt in lucē, Clem. VIII. semidupl. ritu festum decreuit fieri mutauitque Orationē. Sit transferatur, mutatur versus tertius in Hymni. *Iste confess.*

11 Prothi, & Hyacinthi. in Antiphon. & Sacramentar. Gregor. Romæ celebre festum fuisse docet Baron. in *Martyrolog.* simplex in M. S. & 1550. officium Gregorianum, vbi supra. Fuere germa-

ni, teste S. Damaso in Epigramm. quod in recognito Martyrol. & Breuiario adnotatum est. quare in officio nouem Lectionum viij. Resperit: *Hæc est vera.*

14 Exaltationis Sanctæ Crucis. ante obitum S. Ioannis Chrysostomi, qui hac die obiit, & duos de hoc Festo sermones habuit. in Comite S. Hieron. fit mentio; in Ord. Romano, & in Sacrament. Gregor. habetur Secreta Missæ Oratio, quæ nos vtimur: reliquæ deinde mutata fuerunt. Honorius I. inuexisse dicitur hoc Festum in Ecclesiam Occidentalem anno 623. ex Platina: fortasse ampliauit. quare Heraclij victoria longè posterior reddidit illustriorem iam institutam celebritatem; quæ contigit anno 631. ex Sigeberto. semidup. à Durand. *lib. 7. cap. 1.* duplex in M. S. & 1550. officium Gregor. mutauit aliqua Pius V. in Responsorijs, & Lectionibus. Clemens VIII. in Hymno iussit dici: *In hac Triumph gloria.* Et declarauit etiã hoc festum duplex maius. Officium Missæ Introitum tantum habet ex Antiphon. Gregor.

15 Octaua Natiuitatis B. V. ab Innoc. IV. ex Durand. *lib. 7. cap. 28.* hoc est, officium eiusdem, ait Baron. in *Martyrol.* Beda enim meminit Octauæ cum Radulph. *propof. 19.* qui eam numerat inter Octauas maiores. Habetur in Missali Vaticano *vol. 3808.* semidup. apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* Duplex ab Alexandro IV. vt dicitur in Breuiar. 1550. officium ab Innoc. IV. ex Platina anno 1246. qui & eidem tribuit Festum, sed falso, vt supra inuimus. Pius V. infra Octauam ademit in primo Nocturno Lectiones de Canticis Canticorum quotidianas, exceptis prima, & vltima die, & mutauit Lectiones secundi & tertij Nocturni.

Nicomedis. olim die prima Iunii, ex Beda, Vsuado, & Adone. habetur officium Missæ in Antiphonar. & Sacram. Greg. cum omnibus Orationibus Missæ. simplex in Breuiario M. S. & 1550.

16 Cornelij, & Cypriani. obiit tamen die 14. Septembris, quæ, & sequenti impedita, data est ipsæ hæc dies pro natali. De ijs in Comite Hieron. & Sacram.

Gregor. vbi habentur prima, & vltima Oratio Missæ. De Cypriano Nazianzenus orationem habuit, & solemnius erat Festum apud Græcos. extant aliorum sermones, Augustini 113. 114. 115. 116. *de diuersis*: SS. Maximi, & Petri Chrysol. In Italia per antonomasiam dicebatur celebritas Cyprianea, vt scribit Procopius *de bello Vuandal.* simplex in M. S. & 1550. semidup. à Pio V. cum officio. Lectiones primi Nocturni de Comuni Martyrū eatenus fuerunt assignata, quatenus de libro Tobie cæptū sit legi: alioquin initium eiusdē libri legatur in hoc Festo (qui casus cōtingit alicubi ob festū solemne in Dominica, die 13. Septemb.) ne scilicet liber ille omitatur. Missæ officium discordat ab Antiphon. Gregor.

Euphemias, &c. à tempore Chalcedonenſis Concilij. in Sacramentar. Gregor. diuisim habentur: vbi etiam Orationes omnes, quæ nunc in Missa dicuntur, Pamelaus numerat inter officia Gregorio posteriora in Antiphonar. Gregor. ante tempora Doni Papæ, ait Baron. in *Martyrol.* Manuel *tit. de Ferijs.* cum nouem Lectionibus in M. S. & 1550. commemoratio tantum à Pio V.

17 Stigmatum S. Francisci. Baronius in *Martyrol.* scribit, Benedictum XI. iussisse solemnitate hanc celebrari Duplici officio; idest, in Ordine S. Francisci; & lapsa in Martyrolog. Romano iussisse Sixtum V. hac die recenſeri, additis ipsiusmet Sixti V. verbis. Deinde verò concessit Paulus Quintus celebrari eamdem posse ad libitum Cleri: Duplici quidem officio in Religione Sancti Francisci extra eamdem Semiduplici, vt patet ex prima editione Romana, & Decreto Sacre Rituum Congregationis die 28. *Augusti 1615.* & rursus die 2. *Octobris 1627.* Scripsit de hoc Festo Anton. Daza Minorita, & ait, vniuersæ Ecclesiæ fuisse præceptum sub ritu Duplici à Benedicto XI. & à Paulo V. sed fallitur; tum quia Marcus Vliſſiponēſis in suo Chronico Minorum *part. 1. cap. 59.* aperte tradit, à Bened. XI. datum esse Festum Duplex Ordini tantum Sancti Francisci;

tum

tum quia semel & iterum decreuit Sacra Rituum Congreg. ritum semiduplicem, vt diximus: tum quia eiusdem Decreto deleta sunt ea verba in 6. Lectione: officio duplici: que videbantur ad totum Clerum attinere, die 6. Nouembris 1627. & ratio fauet; quia in Breuiario secundaria Sanctorum Festa longè sunt inferiora primarijs, vt videre est in duplicibus maioribus per annum; non ergo debet esse Festum Stigmatum æquale festo primario S. Francisci, quod est Duplex minus. congruit autem esse Duplex in Ordine Minorum, vbi festum primarium sancti Francisci est duplex primæ classis. color albus adhibendus est, vt aliàs docuimus, contra vsum Fratrum Minorum. In Martyrologij lect. si fiat officium, ponatur primo loco.

19. Ianuarij, &c. Primus erat in Appendice Gregor. apud Græcos ante Procopium, qui de hoc Festo scribit *lib. 2. de bello Gothico.* cum socijs restitutus fuit à Sixto V. 1586. & cum officio semiduplici. Clemens VIII. mutauit Euangelium cum Homilia.

20. Vigilia S. Matthæi. vt de Vigilia S. Andrea, & S. Thomæ dictum est. in Comite Hieron. Euangelium. officium Missæ in Antiph. & Sacrament. Gregor.

Eustachij, &c. Appendix Sacrament. Gregor. habet hoc Festum Calend. Nouembr. hac verò die Missale Vaticanum *vol. 4743.* commemor. in M. S. simplex 1550. Pius V. ademit Lectionem ob Homiliam Vigiliæ. Urbanus VIII. ritu semidupl. celebrari iussit, ad instantiam Mauritij Cardin. à Sabaudia Diaconi eiusdem Ecclesiæ; cuius Lectiones approbatæ fuerunt, die 24. Nouembr. 1625. addiderunt alij sine facultate Resp. *Hac est vera:* quod non quadrat; aliàs dicendum esset etiam in Festo SS. Marij, & Marthæ, &c. 19. Ianuar. eadem enim est ratio, patris; matris, & duorum filiorum. Non igitur est dicendum.

21. Matthæi. vt de S. Andrea Comes S. Hieron. meminit. Oratio est Ambrosiana. Pius V. mutauit Lectiones omnes. Officiū Missæ, vt in Antiph. Greg. & Sac. D. Barth. Gauant. Tom. II.

22. Mauritij, &c. Primus in Antiphonario Gregoriano; sed ex Pamelio post Gregorium. socij vero in Appendice Sacramentarij. simplex in M. S. & 1550. officium Gregorianum, & Missæ præfertim, vt in citato Antiphonario.

23. Lini. in Appendice Gregor. semidupl. ex Microlog. *cap. 43.* Romæ tantum, Radulph. *proposit. 2. 2.* simplex in M. S. & 1550. semidupl. restituitur à Pio V. mutauit autem Euangelium cum Homilia. Clemens Octauus.

Theclæ. in Appendice Gregor. vbique celebre Festum, ait Baron. in *Martyrolog.* cum nouem Lection. in Breu. 1550. commemoratio à Pio V.

26. Cyprianj, & Iustinae. in Appendice Greg. simplex in M. S. & 1550.

27. Cosmæ, & Damiani, in Sacramentario Gregor. mutatis Orationibus omnibus Missæ; quas tamen nobis etiam communes Pamelianus habet Codex. Romæ celebrem eorum cultum ante Menologium indicat Baron. in *Martyrol. Manuel. tit. de Ferijs.* simplex in M. S. & 1550. semidupl. à Pio V. officium autem Missæ habetur in Antiphon. Gregor. vbi & posterius esse S. Gregorio notat Pamelius.

29. Dedicacionis S. Michaelis. in Mōte scilicet Gargano, ait Martyrolog. Roman. Habetur in Comite Hieron. & in Sacramentar. Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ. in Concilio Moguntino *cap. 6.* Manuel *tit. de Ferijs.* Adde inquit, ob dedicationem Ecclesiæ in mole Adriani; quam Baron. in *Martyrolog.* vult fuisse dedicatam à Bonifacio III. vel IV. qui sunt posteriores Gregorio. Radulphus ait *proposit. 17.* fieri, ex auctoritate Apostolica. Gemma addit, *lib. 3. cap. 167.* ob victoriam fieri contra Paganos. Duplex apud Radulph. citat, & in Breuiatio 1550. officium est Gregor. quod dici testatur Schultingius à Concilio 2. Triburiensi M. S. celebrato Anno 1030. Pius Quintus mutauit Lectiones primi, & secundi Nocturni; tum ordinem Responsiorum; tum Capitulum ad Sextam. Nota, quòd ad octauam Lectionem

I 3 dicitur:

dicitur: *Quorum Festum colimus*, quia est Festum omnium Angelorum ut in Oratione, & Lectione quarta patet, & sequentibus: & quia Dedicatio hæc in Monte Gorgano facta fuit in Michaelis, & Angelorum memoriam, ut expressè dicitur in Lectione sexta Festi Apparitionis, die 8. *Maij.* officium Missæ habetur in Antiphonario Gregoriano. Si occurrat hoc Festum in Dominica, convenit, ut octavæ Lectioni iungatur nona, quæ de Angelis agit.

30. Hieronymi, in Sacramentario Gregoriano, cum diversis tamen Orationibus. Missæ. ex Decreto Bonifacii VIII. duplex. Pius V. mutavit Lectiones omnes.

De Festis Sanctorum mense Octobri.
Cap. XII.

Festum Rosarij debet ubique, & perpetuò celebrari in ijs Ecclesijs, in quibus adest Altare, seu Cappella Rosarij B. Virg. Duplici maiori officio, in prima Dominica Octobris, quæ scilicet occurrat in Calendis, vel post Calendas, ex decreto Gregorij XIII. die 1. *Aprilis* 1573. Officium recitant Bononientes de Natiuitate, mutato nomine in *Festiuatatis*, quod non improbamus. Certè meliùs, ut in Festo ad Nives: cum Lectionibus 2. Noct. de Natiuitate B. Virg. mutato verbo, *Natali*: in: *solemnitate*: minis enim coherent Antiphonæ, & Responsorialia. Natiuitatis Festo Rosarij, quàm Festo Visitationis, & Præsentationis B. V. & tamen hæc duo Festa non habent amplius officium de Natiuitate, mutante Clemēte VIII. in officia, quæ hodie habentur. quibus autem placet officium Natiuitatis, pro ijs verbis: *Hodie nata est*: dicere poterunt: *Hodie Festum est B. V.* sed verè dissonat illud. *ex progenie David*: à voce *Festi*. vide, quæ diximus in primo *Tomo part. 4. tit. 15. num. 22.* Nota, quòd in secundis Vesperis, si concurrant cum Angelis Custodibus, Vesperæ integræ erunt de Beata Virgine, cum commemoratione Angelorum Custodum, habet enim Festum Rosarij integras utraque Vesperæ.

ras; quia Gregorius celebrari voluit ritu duplicis maioris, ut diximus: & ubi fit hoc Festum, legatur de eo in Martyrologio primo loco. Occurrit non raro dies Octaua Titularis Ecclesiæ S. Michaelis, S. Hieronymi, & aliorum, in Dom. 1. Octob. in qua Rosarij Festum à Clero eiusdem Ecclesiæ fieri debet, officiumque de eodem recitari: & sicuti dies Octaua non potest transferri, ita neque videtur transferri debere Festum Rosarij, quòd à die 7. Octobris in primam Dominicam eiusdem ex professò transtulit Gregor. XIII. ut officio populus intersit, ex *Bulla cit. supra*, quodnam erit igitur officium recitandum: consultus respondi, recitandum esse officium de Rosario cum commem. diei Octauæ, & Domin. 1. Octob. tùm quia, dum neutrum transferri debet, ut dixi, Festum Rosarij est duplex maius, Octaua verò duplex minus: tùm quia Festum Rosarij est Deiparæ: tùm quia Festum est de præcepto vniuersalis Ecclesiæ, ex *Bulla Gregorij*: dies Octaua est de præcepto in particulari Ecclesiâ: tùm quia Sac. Rituum Congreg. in honorem B. Virg. decreuit, à Clero Regij fieri festum Visitationis B. V. in die Octaua S. Prosperi Patroni loci, ut supra scripsimus, Sect. 3. cap. 12. num. 20. licet potuisset, & debuisset ex vi Rubricarum transferri festum Visitationis: at Rosarij festum à Dominica non est dimouendum.

Maior est difficultas, quando in prima Dominica Octob. occurrit festum Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, in qua altare adest Rosarij, de quo fiet officium? de festo, an de Rosario? Bononiæ ann. 1637. recitatum est officium de festo sancti Petronij, & in Dominicam 2. Octob. translatum est officium Rosarij, vel potius festum: nam clerus eo die recitauit officium de Octaua S. Petronij. At sacra Rituum Congr. die 6. Februarij 1638. decreuit in hoc casu nihil fieri de festo Rosarij, neque transferri debere.

De festo SS. Angelorum Custodum, cōcessit Paulus V. 27. Septemb. An. 1608. posse fieri officium duplex à se approbatum ad libitum Cleri, prima die non impedita officio